

19.5.2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Asia: HE 66/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa.

Lääkäriliitto kannattaa esityksen tavoitetta monikanavarahoituksen yksinkertaistamisesta.

Ensihoitoon kuuluvien ja kuulumattomien ambulanssikuljetusten kustannusvastuun siirto hyvinvointialueille on perusteltu ratkaisu. Huomioitavaa on, että kun Kelan rahoitusvastuulle jätetään vielä muut sairaanhoitoon kuuluvat matkakulut, syntyy hyvinvointialueille taloudellinen kannuste siirtää mahdollisimman paljon ensihoidon hoidon tarvearvion jälkeisiä potilaiden kuljetuksia muille kuljetusmuodoille. Toiminta edellyttää vastuulääkäreiltä huolellista toiminnan ohjeistusta sekä tilanteen seurantaa ja raportointia, ettei potilasturvallisuutta vaarantavia virhetulkintoja synny.

Ratkaisulla tavoitellaan myös julkisen talouden ja hyvinvointialueiden taloudellisten edellytysten vahvistamista. Sellaiseen julkisen talouden sisäisen rahoitusvastuun siirto rahastotaloudesta budjettitalouteen ei kykene, jollei tarkoiteta vakuutetuilta kerättävien sairausvakuutusmaksujen ylläpitoa aiemmalla tasolla vahvistavan julkista taloutta maininnan arvoisesti.

Valtio siirtää kerätyistä sairausvakuutuksista hyvinvointialueille, FinnHEMSille ja Rajavartiolaitokselle siirrettävän erän valtion kannalta kustannusneutraaliuden nimissä kokonaisuudessaan budjettiinsa. Valtion oman maksuosuuden lisäksi myös vakuutettujen maksama osuus siirretään näin rahastotaloudesta budjettitalouteen.

Vakuutettujen sairausvakuutus säilyy entisellä tasolla, vaikka rahoitettavat tehtävät pienenevät merkittävästi. Kansalaiset maksavat ensihoidon ja ambulanssikuljetukset valtion progressiivisen verotuksen kautta. Sen lisäksi vakuutetut maksavat entisen määrän sairausvakuutusmaksuja, kun

vakuutusmaksut säilyvät aiemmalla tasolla. Verotuksenkaltaisesti kerättävä kansalaisten rahoitusvastuu siis kaikkiaan kasvaa.

Ensihoidon ja ambulanssilla toteutetun sairaankuljetuksen asiakasmaksujen määräytymisen periaatteet ovat perustellut ja lienevät käytännössä toimivat. Asiaksmaksuksi suunniteltu hinta toki on suuruudeltaan merkittävästi nykyistä omavastuuta suurempi.

Esityksessä jää epäselväksi, miten FinnHEMS:n ja Rajavartiolaitoksen osallistumista jatkossa ensihoidon toimintaan ajatellaan kannustettavan, kun niiden lentotoiminnasta maksetaan korvaus riippumatta suoritteista. Esityksessä ei myöskään avata miten lentotoiminnan korvaussummaa tarkistetaan.

Hyvinvointialueiden välisiin potilaiden siirtoihin on nykyisin käytettävissä säädetty sairaankuljetuksen kilometrikorvaukset. Kun jatkossa tällaista toiminnan ulkopuolista sääntelyä ei ole, tulevat hyvinvointialueet hinnoittelemaan kuljetuskustannukset omista lähtökohdistaan. Tultaneen päätymään myös sairaankuljetusten osalta hyvin erilaisiin hintoihin, joilla sinällään ei ole hyvinvointialueen omiin toimintoihin mitään merkitystä. Oleellista merkitystä sillä on kuitenkin hyvinvointialueiden toisiltaan laskuttamien potilassiirtojen laskutusten yhdenmukaisuuteen. Hinnoittelun perusteita tulisi jollain tarkkuudella säätää.

Hyvinvointialueiden ohjaus

Niin kannatettava kuin esitys ambulanssikuljetusten ja ensihoidon kustannusvastuiden siirtäminen hyvinvointialueille onkin, on huolellisesti mietittävä kuinka se vaikuttaa hyvinvointialueiden kansalliseen ohjaukseen. Nyt taloustavoitteiden saavuttamiseksi valtio on ohjauksellaan edellyttänyt erityisesti harvaan asuttujen alueiden palveluverkon karsimista. Sairaaloimintaa on vaadittu muutettavaksi terveyskeskusten vähentämisen lisäksi.

Jatkossa jokainen palvelupisteen sijainti ja palveluiden aukioloaika ratkaisuina vaikuttaa suoraan hyvinvointialueen potilaiden kuljetuskustannuksiin. Hyvinvointialueiden oma ymmärrys ja osaaminen kokonaiskustannusten optimoinnissa korostuu ja valtion tulee huomioida asia ohjaustoiminnassaan. Sairaalaratkaisut vaikuttavat ensihoidon kustannuksiin, perusterveydenhuollon ratkaisut erityisesti toistaiseksi Kelan vastuulle jääviin muihin matkakustannuksiin. Kokonaisuuden optimoinnin kannalta olisi tärkeää edetä muidenkin julkisen terveydenhuollon matkakustannusten siirtämisessä hyvinvointialueiden vastuulle.

Asiakasmaksujen sitominen hyvinvointialueiden hintaindeksiin

Asiakasmaksulain muutoksella asiakasmaksujen määrät ja tiettyihin asiakasmaksuihin liittyvät käyttövarat ja tulorajat sidottaisiin jatkossa hyvinvointialueiden hintaindeksiin. Ajatus esitellään sivulla 2 luvussa Esityksen pääasiallinen sisältö sekä sivulla 31 luvussa Keskeiset ehdotukset, jossa ajatus yhdistettiin kehysriihen päätöksiin. Ehdotettava asiakasmaksulain 14b§ sitoisi kuitenkin hyvinvointialueiden hintaindeksin muutokseen rajatusti palveluita.

Mikäli esityksen on tarkoitus rajata valtioneuvostoa säätämästä asetuksella asiakasmaksuja kertakorotuksin lähemmäs palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia, olisi 2 § 2 momentti päivitettävä selkeyden vuoksi vastaamaan tarkoitusta. Nyt keskeiset ehdotukset ja esitys näyttäytyvät ristiriitaisina.

Kunnioittavasti,
Suomen Lääkäriliitto

Jukka Mattila
johtaja
Lääkäriliiton politiikkatoimiala